

REDACTIUNEA:

— CERNĂUȚI —

strada Treimeii Nr. 12 L,
unde sînt a se trimite tot
felul de scrisori și articole.
Epistole nefrancate nu se
primesc.

LUPȚA

ABONAMENTELE:

Un an . . . . . 2.— cor.
Jumătate de an. 1.— „
Un număr . . . . . 14 bani

Apare:
odată pe fie-care
lună.

Organul partidului social-democrat muncitoresc din Bucovina.

„Muncitori din toate țările, uniți-vă!

1 Mai

Serbătorea unirei muncitorilor.

„Muncitori din toate țările uniți-vă!” Această îndemnare din fruntea foaiei noastre își are azi în ziua de 1 Mai însemnarea ei deosebită.

Marx și Engels, întemeietorii socialismului științific, cercetînd tot traiul de azi al omenirii, chipul cum se fac toate cele trebuitoare și cum se împart; cercetînd mersul înainte al științei și născocirea de mașini nouă, drumurile de fer, telegrafele și altele, — ei arată că din societatea omenească de azi se va naște altă societate, adică societatea socialistă; au arătat că mergem fără îndoială și fără chip de a fi opriți de cine-va către o organizație socială socialistă. Tot odată au arătat ei că societatea socialistă (o vor aduce la îndeplinire proletarii, adică poporul muncitor din toate țările. Iată de ce au și încheiat ei manifestul lor comunist, în care au arătat ei toate cele zise prin: „Proletari din toate țările uniți-vă!

Și cea ce au prorocit acești întemeietori ai socialismului se îndeplinește, putem zice, buche în buche.

Societatea noastră a mers pe drumul arătat de Marx și Engels, a mers așa cum au spus ei că avea să meargă. Toate neajunsurile prorocite de dinșii, precum creșterea numărului celor dezmoșteniți, a proletarilor, creșterea sărăciei, crizele neîntrerupte, falimentele ce se țin lanț, războaiele vamale, corupția burghezimei și altele s'au îndeplinit întocmai.

Tot binele ce-l prevedeau pe viitor, cum e creșterea rindurilor muncitorilor conștienți, creșterea încrederii proletariatului în puterile sale, creșterea puterii lui politice și sociale, creșterea moralei și a simțului de frăție între muncitori, marea îmbunătățire a uneltelor de muncă și altele toate se îndeplinesc mereu.

Acum vedem îndeplinindu-se acele dorinți ale lui Marx și Engels cari pe vremea cînd au fost rostite de prima dată, se părea peste puțină a se îndeplini.

E vorba de unirea poporului muncitor din toate țările.

Dorința care atunci cînd s'a scris putea fi primită cu hohote de ris, se împlinesc acum. Pentru că ne întrebăm, ce înseamnă serbarea de 1 Mai ce o facem acum? Poporul muncitor din toate colțurile pămîntului s'a hotărît să dovedească simțirea de frăție și solidaritatea care-l leagă și să facă împreună un șir de cereri, dintre cari cea mai însemnată e împuținarea ceasurilor de muncă pînă la 8 pe zi.

Astă scădere a ceasurilor de muncă e foarte însemnată. Cînd muncitorul va lucra numai 8 ceasuri pe zi și va avea 8 ceasuri pentru a se lumina, vremea

dezrobirei nu va întîrzia de a veni. Dar poate și mai însemnat e faptul, că proletariatul din lumea întreagă face într'un singur glas și în aceiași vreme aceiași cerere. Față cu uriașele armate întocmite din banii poporului de clasele stăpînitoare pentru sfîșierea popoarelor între ele, față cu miile de tunuri și milioanele de puști, față cu ura sălbatecă pe care caută să o aprinză între oameni păturile stăpînitoare de astăzi, față cu toți acești anti-francezi, anti-germani, anti-slavi, anti-semiți și așa mai departe, se ridică de odată milioanele de glasuri ale poporului muncitor și strigă:

„Francezi ori Germani, Latini, Slavi ori Semiți, noi muncitori sîntem frați; noi avem aceleași interese, interesele muncii pacinice și ale propășirii pe temelile unei organizații sociale drepte și a frăției tuturor oamenilor cari vor să muncească”.

Și acest strigăt nu e pornit din pieptul plin de iubire pentru omenire al unui visător răzleț, care ar plăti cu moarte și răstignire această cutezare, cum s'a întimplat altă dată. Nu, acum acest strigăt pornește din milioanele de piepturi ale poporului muncitor, care a înviat și nu se mai dă răstignit; ceea ce presimțeau acei mari mucenici ai iubirii de oameni, se îndeplinește acum. Iată uriașa însemnare a acestei zile marelui de 1 Mai.

Noi, cari sîntem în timpul de față martori ai izbînzilor muncitorilor din lumea întreagă, precum: cucerirea muncii de 8 ceasuri la unele bresle, legile ocrotitoare a muncii în toate țările cultivate; cucerirea votului universal; ajungerea la majoritate a reprezentanților clasei muncitoare în Australia și marele oraș american Milwaukee; noi, cari vedem sdruncinîndu-se cu încetul însă fără chip de scăpare dictatura burghezimei în cele mai multe state din Europa — pentru noi, cari vedem toate acestea, ziua de 1 Mai nu este numai o zi de pregătire pentru o luptă viitoare, întemeiată pe unirea muncitorimeii, ci totodată și o zi triumfală de izbîndă, prevestitoare izbînzilor noi.

Noi cari trăim acum și cari simțim această însemnată a întîiului Mai, putem numai să ne arătăm marea noastră bucurie că ne e dat să trăim în așa vreme și să luăm parte la îndeplinirea unor cereri afit de frumoase.

Pentru muncitorimea din Bucovina însă izbînzile fraților lor din țările înaintate ar trebui să fie o îndrumare și un imbold pe calea pornită de organizare.

Să ni amintim și noi muncitorii bucovineni în ziua serbării unirei muncitorilor, în ziua de 1 Mai, aceia ce trebuie mai întîi să o îndeplinim, înainte ce vom putea și noi fi biruitori:

Muncitori din toată Bucovina uniți-vă!

Unile dureri ale țăranilor bucovineni aduse la știrea parlamentului.

În ședința de la 20 Aprilie a secțiunii agrare (comisia pentru dezbaterile trebuințelor gospodărești) a parlamentului din Viena, care se ocupă tocmai acum cu sporirea creșterii vitelor, mai cu seamă însă de propunerile în folosul țăranilor făcute de deputatul social-democrat tov. Dr. Renner, a luat și dep. tov. **Grigorovici** cuvântul, scoțind la iveală unele dureri ale țăranimei din Bucovina.

Tov. Grigorovici s'a ocupat de **tovărășiile țărănești de pădure**, — precum este acea din Vicovul de sus — și a arătat în ce fel pradă unii speculanți, din cari cei mai temuți sînt Eisenkraft, Flondor și Maidanek, avutul țăranilor. El a amintit interpelațiile deputaților Bellegarde și Grigorovici, cari au cerut scut pentru țărani de la stăpînire și zice că ar fi în sfîrșit datorința stăpînirii să oprească odată speculațiunile aceste prădalnice, căci dieta țării nu vrea să facă legi ocrotitoare pentru țăranii, pe semne din pricina de a cruța pe un „vestit“ conducător de partid al majorității.

Ori-cine pricepe ce primejdie se apropie însă pentru creșterea vitelor țărănești, dacă vor intra ultimele păduri și pășuni ale țăranilor în minile ciocolor.

Cu privire la **învățămîntul agronomic**, tovarășul Grigorovici sfătuiește ca să fie el predat în cursuri speciale scurte însă practice, precum sînt cursurile de brînzărit, cultivarea fînășurilor și a grădinilor, prasila galișelor ș. a., ast-fel că feciorii de gospodari întorcîndu-se iar pe acasă, să pună acele învățate în folosul gospodăriilor țărănești mici.

O școală model s'ar putea chiar înființa în Bucovina mai degrabă decît ori-unde, întîmplîndu-se cazul rar că guvernul din Bucovina să capete în dar de la un moșier pămînturi, cu îndatorirea de a pune la cale pe ele o gospodărie țărănească model. Pînă azi pămîntul acesta zace fără de folosință.

Ce privește **slatina pentru vite**, a a adus tovarășul Grigorovici la cunoștința comisiei și a guvernului plîngerea țăranilor că să dă prea puțină slatină pe fiecare cap de vită, astfel că fiind fintinele cu slatină cam îndepărtate, adese-ori nici nu se mai plătește a o procura. Tov. Grigorovici amintește aici în deosebi și cazul gospodarilor din Rădăuți. El dă în fine sfatul, să se aducă slatina în mod artificial (prin apeduct) în apropierea celor sate cari au nevoie de slatină, în orice caz însă să fie urcată cantitatea slatinei pe fiecare cap de vită. Căci tocmai în vremea scumpetei de fin slatina este un mijloc prielnic pentru a putea hrăni vitele cu șicică și tărițe.

Tov. dep. Grigorovici cere de la reprezentantul ministerului și de la comisie să ieie la cunoștință durerile aceste deosebite ale țăranilor bucovineni și își exprimă nădejdea că ele nu vor fi trecute cu vederea.

Românii din Basarabia

se adresează în chestiile lor naționale către social-democrați.

Marele ziar din Petersburg „Revi“ publică următoarea știre pe care o recomandăm deosebitei atențiuni a pseudo-patrioților noștri naționali:

„Moldovenii din Basarabia s'au adresat print'ro petițiune iscalită de peste două sute de delegați către d. Gheghetceli, deputatul social-democrat al Dumei rugîndu-l să întervie în Dîmă pentru darea drepturilor și moldovenilor de a învăța limba lor maternă în școlile primare din Basarabia, asemenea de a permite ca cei un milion și jumătate de moldoveni din Basarabia să asculte sfînta leturghie în bisericile lor în limba romînă. Deputatul partidului social-democrat din Rusia s'a însărcinat a apăra cauza moldovenilor din Basarabia cu aceiași tărie cu care va apăra cauza popoarelor din Caucaz al căror reprezentant este“.

Cometa Halley.

Socotesc că nu e fără de interes, să vă spun câte ceva despre comete, și mai vîrtos despre cometa lni Halley — ca ceva actual — deoarece toată lumea e cuprinsă azi de frigurile Halley.

Gazetele au trimbițat cîteva cazuri de sinucideri de frica cometei, acest rătăcitor printre stele, iar în Rusia s'au colectat parale, ea rugăciuni plătite să alunge minia cerului pe alte tărîmuri.

În deșert sînt însă aceste trude omenеști, căci cometele tocmai așa sunt supuse legilor naturale, ca și cuibul nostru pe care viețuim și ca și toate corpurile ce le vedeți — resfirate la prima vedere — în univers. Totul, tot ce există e supus sublimiei legi universale, atracțiunii.

De ce dar au fost cometele socotite în totdeauna — mai de mult chiar și de învățați — ca urzitoare și aducătoare de nenorociri? Un cuvînt ne lămurește pe deplin: **neștiința**, căreia i se pot mulțumi toate credințele deșerte. Cum nu este an fără vre-o întîmplare mai mare — cel puțin în vremile noastre — e firesc să afli vre-o pacoste și apoi s'o pui în circa cometei blînde. Așa în anul 1456 cometa Halley făcîndu-și plimbarea obișnuită, a ajuns iarăși pe la noi. S'a întîmplat că tocmai atunci să fie război între creștini și turci.

Papa Calixt III a ordonat rugăciuni pentru alun-

garea ei. Și zice un cronicar plin de neștiință al vremurilor aceloră: „Papa o vrăji și o alungă de pe firmament. Ea dispăru în spațiu, cuprinsă de frică în urma blăstămelor lui Calixt III și nu îndrăzni să mai apară vre-o 75 de ani“. Biata cometă . . .

Și foarte multe sînt cazurile asemănătoare celui ce v'am spus. Nu continuu, căci ar duce prea departe și așa mai avea cîte ceva de spus.

Englezul Halley a dovedit pentru întiași dată că cometa din anul 1682, aceiași pe care vom vedea-o peste cîte-va zile, se învîrte în jurul soarelui pe o curbă închisă, așa numită elipsă, revenind odată la 76 de ani. S'a mai arătat apoi că cometa aceasta, care de atunci se chiamă cometa lui Halley, se poate urmări pînă la anul 460 înainte de Hristos și e prin urmare o ștîngărită bătrînă, o cunoscută veche de a noastră. Descoperirile acestea neașteptate au făcut furoare în lumea științelor, îndrumîndu-o pe calea adevărului și au vințurat întru cîtva frica într'adevăr de ris și credințele deșerte ce se țineau lanț de apariția cometelor.

Instrumentele moderne și matematica superioară lasă să se prezică cu mare apropiere apariția cometelor, ce revin la un timp anumit.

Se știe cu siguranță și ziua, ba chiar și ora, în care va tăia în curînd cometa Halley calea pămîntului, și e de mirat cum lumea se lasă încă ademinită, trasă pe sfoară de ciți-va speculanți, cari prorocesc sfîrșitul lumii, fie că cometa se va ciocni cu pămîntul, fie că-i va otrăvi aerul . . . și mai știu eu ce. Vom vedea

Așa dar, d. Crupenschi, deputatul din Dumă al nobilimei basarabene pămîntene din Basarabia n'au primit sarcina de a apăra chestiunea națională a moldovenilor de dincolo de Prut ci din contra mult huiduitul internaționalist deputatul partidului munci-

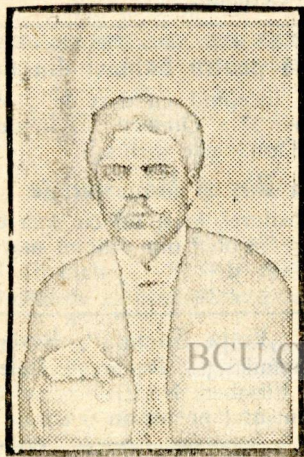
torilor, membru al social-democrației din Russia, și-a luat această sarcină într'o țară unde sarmăvolnicia asiatică luptă cu înverșunare pentru a propi popoarele subjugate de dinsul de a păși spre lumină și libertate.

Judecată ciocoiască.

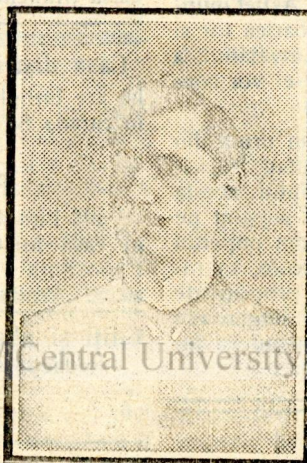
Curtea de apel din București a osîndit zilele aceste pe fruntașii mișcării socialiste din România, tovarășii Frimu, Marinescu și Cristescu la o lună închisoare. Se știe că ei au fost învinuiți că ar fi luat parte — ce nu e adevărat — la ciocnirile sîngeroase dintre poliție și muncitori în București în ziua de 1 Noembrie 1909.

Cu cît mai mult îi urmărește clasa ciocoilor din România pe tovarășii numiți cu ura lor nesățioasă, cu atît mai dragi ni sunt ei nouă, ca frați de ai noștri de clasă și de luptă.

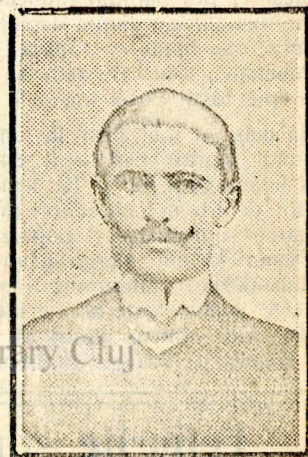
Aducem aici portretele acestori trei luptători ageri pentru ideile socialismului, cari în ochii noștri au fost înălțați prin osînda ciocoiască!

D. Marinescu.

I. C. Frimu.

G. Cristescu.

îndată dacă într'adevăr avem să ne temem cîtuși de puțin, ori dacă ar fi mai bine să tragem în noaptea cu pîcina un drag puileț de somn.

Dar ca să ne putem da seamă despre acestea, trebuie să cercetăm ce sînt cometele la urma urmelor. Se spune că ele ar fi rămășițele acele nebuloase, materii primitive, din cari s'a format și sistemul nostru pămîntesc, niște orfane de soarta cărora acum se îngrijeste natura. Ele sînt deci nepoatele soarelui, verișoarele planetelor noastre . . .

Interesant e că privind prin capul cometei vedem stelele neschimbate și de aceia e foarte aproape de adevăr presupunerea că cometele nu sunt nici corpuri solide, nici fluide, dar nici gazoase, ci o strînsătură de particule, din cari cele mai mari ajung cîte o dată pe la noi ca meteori. Iar ce privește coada sau coama cometei, — căci de la cuvîntul coama poartă numele de cometă — învinge în timpul mai nou părerea, că ea e formată de raze electrice.

Acum după ce-am făcut o cunoștința trecătoare cometei, să ne însemnăm bine un lucru, și anume, că toată putarea curioasă a cometei este a se datori influinței soarelui.

Cometa se apropie din depărtări abia închipuibile, care are o temperatură foarte joasă, de — 237° C. În frig particulele colului se adună, se contrag, iar apa înghețînd le lipește și mai tare, prefăcînd astfel cometa într'un bulgăre tare. Acum închipuiți vă, că acest bulgăre înghețat să apropie de soare, unde gazele au

o temperatură de 8000°. E firesc: apa desghiață, evaporază și întreg sîmburele e înecat astfel în aburi. Și într'adevăr, privind cometa la telescop în momentul arătării sale, îți apare ca o nebuloasă, asemănătoare celor pe Calea laptelui. Cu cît se apropie de soare, gazele evaporate se lătesc, se răresc, devin tot mai arginții formînd coada cometei, iar la mijloc se desprinde de la o vreme un punct strălucitor: e miezul cometei.

De cîte ori n'am trecut noi prin cozile cometelor, fără să știm nimic și poate nu s'ar ști nimic nici acum, dacă socotelile învățaților n'ar dovedi-o aceasta în urmă de pildă în anii 1819 și 1861, apoi prin cometa Biella în anul 1872 și 1885.

Desigur vor fi între d-voastre unii cari vă veți gândi la o eventuală ciocnire a cometei cu pămîntul.

De fapt însă ciocnirea e cu neputință. Căci cantitatea, masa cometei e atît de mică și rară în raport cu cea a pămîntului — și pămîntul nu e între cele mai mari planete —, încît cel mult cometa ar trage scurta, de-ar cuteza să se apropie, fiind apoi nevoită a-și schimba calea și a-și vedea de alt drum.

Alungați deci ori-ce frică și îndoială: coada nu ne jenează, iar o ciocnire e cu neputință. Cel mult, vom trece prin coada nevinovată a cometei Halley și dacă va fi o noapte înstelată noaptea din 18 spre 19 Mai vom vedea frumoase fenomene, iar dacă va fi înourată, posomorită, ni se va răpi un prilej foarte rar de a admira și frumusețile necunoscută ale universului. (după S. Evuțianu).

Din lumea socialismului.

Izbînda tovarășilor din Milwaukee. Muncitorii sociali-democrați din Milwaukee, un oraș mare din America de nord, au învins nu de mult la alegerile comunale, prăbușind chiverniseala coruptă de pînă azi a burghezimei. Din 35 consilieri comunali 21 au fost aleși social-democrați. Primar al orașului (acolo îi zic major) a fost ales tov. Seidel cu 27 mii de voturi, judecători și avocat ai orașului au fost aleși tot socialiști. O biruință de acest fel este cea întîi în America. În orașul Milwaukee trăesc și mulți români. Îi felicităm pe tovarășii noștri din Milwaukee și li dorim muncă cu spor în folosul clasei muncitoare!

Muncitorii din Australia au luat, de la ultimele alegeri cari s'au făcut nu de mult, cîrma țării în mîna lor. Din 75 deputați pentru parlamentul din Australia au fost aleși 41 din partidul muncitorilor. Astfel muncitorii din Australia au ajuns stăpîni pe soarta lor și de-și ei încă n'au ajuns cu toții la curata învățătură a social-democrației, totuși suntem siguri că ei vor conduce țara spre fosul clasei lor.

În Finlanda au fost aleși în timpul din urmă din 200 deputați pentru parlament 84 deputați social-democrați în numărul lor și 12 femei. Faptul acesta îmbucurător pentru noi muncitori mult l'a supărat pe Nicolai, țarul sugrumător al popoarelor din imperiul ruses. Planul țarului merge acum într'acolo, să răpească finlandezilor autonomia (dreptul propriu de cîrmuire). De geaba toate aceste încercări singeroase ale tiranilor; noi sîntem siguri că socialismul va învinge cu vremea pe întregul glob pămîntesc.

Feliurite știri.

Adunări ale muncitorilor de la căile ferate. Aducem la știrea tovarășilor de la căile ferate că în luna April au avut loc un șir de adunări în Cernăuți, Nouăsulițe, Hliboka, Hadic, Ițcani și Cimpulung, cari s'au ocupat de chestiile muncitorilor de la căile ferate. Ordinea de zi a fost pretutîndeni: 1. Organizația. 2. Alegerea oamenilor de încredere. 3. Inițițarea unei case de ajutor în caz de moarte a membrilor. Acum e de datorința oamenilor de încredere, de a trimite la organizație știri asupra stării muncitorilor provizori de la căile ferate, mai cu seamă știri asupra plății salariului, neînscirerea în fondul de provizie, lipsă de muncitori, vremea lucrului, cît și purtarea medicilor și ai supra-pușilor față de muncitori. Totodată vestim pe muncitorii români de la căile ferate, că nu e vina noastră, dacă nemții, rușii și leșii capătă foaie deosebită pentru cei de la căile ferate, iar românii nu. Foaia de abia atunci se poate scoate, dacă vor fi înscrîși destui muncitori români la organizație. Fie-care român ar trebui să mai tragă încă pe un român ca membru în organizație și atunci făgăduim că vom scoate o foaie deosebită în limba română pentru cei de la căile ferate. **Căutați deci de găsiți membrii noi!**

O primejdie pentru oamenii din Clucucia și Bila este modul cum e așezat locul de tir (Schießstätte) militar din Cernăuți. Din pricina asta a interpelat dep. tov. Grigorovici în parlament pe ministrul de apărare al țării în ședința din 22 Aprilie. Tovarășul Grigorovici s'a ocupat în interpelarea sa de nenorocirile vechi, cît și de cea ultimă cărei i-a căzut jertfă gospodarul Ioan Bilous din Clucucia. Tov. Grigorovici cere în numele locuitorilor megieși cît și în

apărarea muncitorilor, nevoiți să treacă pe lîngă locul de tir, că guvernul sau să ieie tirul din locul acesta, sau să li schimbe oamenilor megieși locurile apropiate de tir cu alte locuri. În ori-ce caz cere însă deputatul Grigorovici ca să se poarte îndată grijă ca să nu se mai repete astfel de nenorociri. Interpelația se poate citi cuvînt după cuvînt în numărul de 1 Mai al foaiei noastre „Volksprese“.

Intrați în tovarășia de consum a muncitorilor „Unirea“.

Tovarășia de consum „UNIREA“ este o societate, care are menirea de a cumpără de valma marfă bună și a o vinde numai părtașilor tovarășiei în dugheni deosebite, cari se vor deschide după trebuință în mai multe părți ale orașului Cernăuți și ale Bucovinei îndeobște. Lămuriri amănunțite se capătă la secretariat, Casa Muncitorilor Cernăuți.

Casa districtuală pentru bolnavi din Cernăuți

își are biroul său, începînd cu data de 5 Mai st. n., în Strada Sf. Treime 37 a. Orele de birou de la 8—2. Duminicile închis.

Pentru Roș și Mănăstериște

se află biroul expositurii, începînd cu ziua de 15 Mai în casa lui George Strobel din drumul mare în Roș. Expositura e deschisă dela 8—2, afară de Duminică.

Citiți și abonați „Viața Socială“, Revistă lunară.

Redacția și Administrația: București, Bulevardul Elisabeta Nr. 27.

Abonamentul pe un an 6 cor.

Muncitori și Muncitoare!

La 1. Mai ridicăm glasul nostru, spre a cere **lucru**, spre a cere **ziua de lucru de 8 ceasuri**.

La 1. Mai cerem drept de glăsuire pentru femei, protestăm în contra dăjdiilor pentru oaste și cerem pace între popoare.

La 1. Mai cerem îngrijire pentru bătrîni și neputincioși, pentru văduve și orfanii.

Veniți cu toții, cu soțiile voastre, fie pe vreme bună sau rea!

În Roș se adună muncitorii la 9 ceasuri dimineața peste drum de poșta la George Strobel, de acolo pornesc cu muzica prin Mănăstериște la Casa Muncitorilor.

În Caliceanca la 9 ceasuri întrunire în fața școlii, de acolo cu muzica în oraș la Casa Muncitorilor.

Toți cei-lalți muncitori se adună pînă 9 dimineața împrejurul Casei Muncitorilor (Piața teatrului vechiu), aci se va aranja alaiul care va porni spre **Grădina publica**. Aci va avea loc o

Mare Adunare

unde se vor ținea cuvîntări în toate limbile țării. După amiază-zi la oarele 4 în grădina de tir (în caz de vreme rea în Casa Muncitorilor)

Mare petrecere. Intrarea la petrecere 20 b. Intrarea la dans 20 bani.

Partidul social-dem. al muncitorilor.